

wetenschappelijke onderzoeken & deskundigen

Februari 2012

Schooluitval

Opdracht is uitgevoerd door

Schooluitval

Doelgroepleerlingen in het basisonderwijs

Historische ontwikkeling en actuele situatie

Kohnstamm Instituut.

J. Roeleveld, G. Driessen, G. Ledoux, J. Cuppen en J. Meijer
2011

Sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw wordt er door de Nederlandse overheid beleid gevoerd ter bestrijding van onderwijsachterstanden die het gevolg zijn van sociale, economische en culturele factoren. Om vast te stellen of er verbetering optreedt in de onderwijskansen van leerlingen die behoren tot de doelgroepen van het achterstandenbeleid, wordt al vanaf het schooljaar 1988/89 in het basisonderwijs en vanaf het schooljaar 1989/90 in het voortgezet onderwijs cohortonderzoek uitgevoerd. Dit rapport bevat over dit onderwerp nieuwe gegevens, op basis van nieuwe analyses op de cohortdata, waaronder de meest recente van COOL5-18. Ditmaal is de periode 1994-2007 in beschouwing genomen.

De centrale vraag is hoe de prestaties en loopbanen van de doelgroepleerlingen zich verhouden tot die van de overige leerlingen. Daarnaast is nog een andere vraag gesteld, namelijk of en in hoeverre er bij leerlingen uit de doelgroepen sprake is van (verborgen) cognitief talent dat onvoldoende benut wordt.

Leerlingen uit de doelgroepen van het onderwijsachterstandenbeleid hebben nog altijd achterstand in het onderwijs. Dat geldt bij aanvang van het basisonderwijs, aan het eind van het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs. Leerlingen uit de doelgroepen van het onderwijsachterstandenbeleid hebben nog altijd achterstand in het onderwijs. Dat geldt bij aanvang van het basisonderwijs, aan het eind van het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs. Wel is er, gezien over een langere periode (1994-2007), sprake van inhalen van achterstanden door doelgroepleerlingen. Dat geldt echter vooral voor allochtone doelgroepleerlingen. Autochtone doelgroepleerlingen raken – relatief gezien – eerder verder achterop; dat geldt in het bijzonder voor de (kleine) groep autochtone leerlingen met zeer laag opgeleide ouders.

<http://www.kohnstaminstituut.uva.nl/rapporten/pdf/ki857.pdf>

Vrijwillige ondersteuning van jongeren zonder startkwalificatie

Een literatuuronderzoek naar effectieve methodieken en praktijken

Verwey-Jonker instituut

M. van der Klein & F. Dekker
2011

Het terugdringen van het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat, is een van de speerpunten van het kabinet Rutte I. In het schooljaar 2008/2009 verlieten

zo'n 43.000 jongeren met een leeftijd van 12 tot 23 jaar voortijdig de school. In dit literatuuronderzoek wordt onderzocht welke vormen van vrijwilliger inzet binnen het voortgezet en middelbaar onderwijs die in de literatuur te boek staan als effectief, succesvol of veelbelovend zijn om voortijdig schooluitval te bestrijden. De afgelopen decennia is het belang van een startkwalificatie (en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten) steeds belangrijker geworden.

De auteurs presenteren een aantal factoren die bijdragen aan het succes van vrijwilligersprojecten die zich richten op het bestrijden van voortijdige schooluitval. Op basis van inspectie van verschillende statistieken en onderzoeksrapportages kan geconcludeerd worden dat vooral jongens van niet-westerse allochtone afkomst een grotere kans hebben op voortijdig schoolverlaten. De uitval is voornamelijk groot in het mbo en in het vmbo. Het opgroeien in een minimagezin draagt eveneens bij aan verhoogde kansen op voortijdig schooluitval. Ten slotte is er vaak sprake van een opeenstapeling van problemen en ook het gebrek aan betrokkenheid van de ouders is een factor van betekenis. Daarnaast zijn er een aantal effectief werkende vrijwilligersinitiatieven onderzocht, waaronder ook het project Marokkaanse buurtvaders.

Veel van de initiatieven zijn gericht op jongeren van 12 tot 18 jaar. Terwijl de meeste schoolverlaters tussen de 18 en 23 jaar zijn. Ook in het mbo is het aandeel voortijdig schoolverlaters hoog, terwijl vele projecten niet specifiek gerelateerd zijn aan dit type onderwijs. Bovendien lijkt een verhoogde aandacht voor ouderbetrokkenheid gewenst.

http://www.verwey-jonker.nl/doc/participatie/Vrijwillige_ondersteuning_van_jongeren_zonder-startkwalificatie_3857.pdf

Wat werkt bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten?

NJI

N. Holter & W. Bruinsma

2010

Voortijdig schoolverlaten is een probleem waar steeds meer mensen zich druk over maken. Jongeren die hun school niet afmaken, lopen grote kans om werkloos te worden. En wanneer ze wel werk hebben, is dat meestal laagbetaald. Daardoor is het risico groot dat zij nooit meer uit de marge van de samenleving komen, met alle gevolgen van dien, voor henzelf en voor de samenleving.

Dit document biedt een overzicht van wat er inmiddels bekend is over werkwijzen bij het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten. In het document wordt ook ingegaan op de werkwijzen voor Marokkaanse leerlingen. Daartoe heeft een uitgebreid literatuuronderzoek plaatsgevonden.

Concluderend kan gesteld worden dat de meest effectieve interventies voor de groep jongeren die dreigt voortijdig de school te verlaten programma's zijn die de

schoolorganisatie en het klassenmanagement veranderen, cognitieve gedragstherapie gericht op het aanleren van zelfcontrole en sociale competentie, mentorinterventies -mits goed gestructureerd en voortdurend begeleid-, interventies waarin onder meer positieve beloningen worden uitgedeeld en reboundvoorzieningen in het voortgezet onderwijs.

http://www.nizw-jeugd.nl/nji/dossierDownloads/WatWerkt_VoortijdigSchoolverlaten.pdf

Vertrouwen in de school

Over de uitval van 'overbelaste' jongeren

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

2009

Dit rapport is een zoektocht naar de vraag hoe scholen kunnen voorkomen dat zogenaamde 'overbelaste' jongeren voortijdig het onderwijs verlaten. Het belang van het tegengaan van voortijdig schoolverlaten valt nauwelijks te overschatten. Voor de betrokken leerlingen is schooluitval niet zelden het resultaat van een lange reeks van problemen en tegenslagen die zozeer hun incasseringsvermogen op de proef stellen, dat ze uiteindelijk de moed opgeven. Daardoor staan ze bij de aanvang van hun volwassen leven reeds op een bijna onoverbrugbare achterstand, die bovendien de neiging heeft met het verstrijken van de jaren enkel groter te worden. In het ergste geval groeien zij uit van schooluitvallers tot maatschappelijk uitvallers.

In dit adviesrapport heeft de Raad gekozen voor een benadering waarin het accent ligt op veldonderzoek onder mensen aan de 'frontlijn' en waarbij hun ervaringsdeskundigheid werd 'afgetapt'. De Raad wilde kijken door de ogen van leraren, schoolleiders, jeugdwerkers, zorgaanbieders en andere professionals die met vallen en opstaan oplossingen vinden om potentiële schooluitvallers toch binnenboord te houden. Hun oplossingen zijn vervolgens gespiegeld aan de wetenschappelijke literatuur over voortijdig schoolverlaten en aanverwante problematiek.

Op basis van het veldwerk en de bestudeerde literatuur luidt de centrale aanbeveling: bied dreigende 'overbelaste' uitvallers duurzame vormen van structuur en verbondenheid. Leerlingen moeten weten dat er regels zijn waaraan ze zich moeten houden, dat deze strikt gehandhaafd worden en dat zij hard moetenwerken om te presteren. Maar ze moeten tegelijkertijd voelen dat ze erbij horen, dat er mensen zijn die om hen geven en die hen willen helpen te voldoen aan alle eisen en regels. Een en ander moet vorm krijgen in een 'andere' school die uitgaat van een bredere kerntaak dan alleen het overdragen van kennis. De missie van een dergelijke school is jongeren te begeleiden naar een plek in de maatschappij en alles te doen wat daarvoor naar haar professionele oordeel noodzakelijk is, inclusief aandacht en zorg voor de sociaal-emotionele noden van 'overbelaste' leerlingen.

<http://www.wrr.nl/dsc?c=getobject&s=obj&!sessionid=1pD8XL5Wf8xK1jmb5WBNDacKa19bs5WzcZ!js3t!8jhf9oWMdxXGwqyxTagM31Uq&objectid=4769&!dsname=default&isapidir=/gvjsapi/>

Overzichtsstudie interventies voor migrantenjeugd

Ontwikkelingsstimulering, preventie en vroeghulp

NJI

D. Ince & G. van den Berg

2009

Dit is een overzichtsstudie naar interventies die voor preventie en vroeghulp worden gebruikt bij migrantenjeugd en -opvoeders. Het onderzoek richt zich op de migrantenjeugd: kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar die zelf in een ander land zijn geboren of waarvan de ouders of grootouders niet in Nederland geboren zijn. De overzichtsstudie richt zich specifiek op kinderen en ouders van niet-westerse afkomst.

Uit de overzichtsstudie blijkt dat van de meeste interventies voor preventie en vroeghulp niet bekend is wat het bereik is onder migrantenjeugd en -ouders. Hierdoor is ook niet bekend of deze interventies effectief zijn bij deze groepen. Aansluitend op deze overzichtsstudie is een project van start gegaan waarin een aantal interventies verder wordt ontwikkeld, zodat ze een beter bereik en een grotere effectiviteit krijgen bij migrantengroepen.

http://www.nji.nl/DossierDownloads/OVERZICHTSTUDIE_INTERVENTIES.PDF

Stapelen en doorpakken

Marokkaanse studenten in Amsterdam

Bonger Instituut voor Criminologie (Universiteit van Amsterdam)

K. Wesselink, D. Korf & S. Ettalhaoui

2007

Jonge Marokkanen komen in de media vooral ter sprake als het om negatieve zaken gaat als criminaliteit en radicalisering. Marokkaanse jongens scoren ook hoog in de misdaadstatistieken. Tegelijkertijd is de Marokkaanse student op het hbo en de universiteit in opmars. Waarom zijn deze Marokkaanse jongeren gaan studeren, terwijl de meeste Marokkaanse leeftijdsgenoten dit niet doen? Wat onderscheidt hen van hun leeftijdsgenoten? Welke begunstigende en tegenwerkende factoren spelen een rol bij de studiercarrière?

Het betreft een kwalitatief onderzoek waarbij Amsterdamse studenten van Marokkaanse afkomst geïnterviewd zijn om hen zelf te laten vertellen over hun gezins- en thuissituatie, basisschool, voortgezet onderwijs, omgeving, studiekeuze, studieverloop, leefwereld, problemen met politie en justitie en toekomstverwachtingen.

Als conclusie geven de onderzoekers aan dat er niet echt sprake is van één 'succesformule' en al helemaal niet één die eenvoudig door de overheid te beïnvloeden is. Wel zou het basisonderwijs met meer zelfkritiek moeten kijken naar hoe het toch komt dat Marokkaanse studenten kennelijk structureel een lager Cito-advies krijgen dan waar ze uiteindelijk toe in staat blijken. Daarnaast zijn binding, kansen, vrienden, identiteit en de toenemende individualisering belangrijke factoren waarin de Marokkaanse studenten verschillen met andere Marokkaanse jongeren die niet studeren.

<http://www.karinwesselink.nl/sites/default/files/1004Stapelen%20en%20doorpakken.pdf>

Ouders, scholen en diversiteit

Ouderbetrokkenheid en -participatie op scholen met veel en weinig achterstandsleerlingen

Smit, F., G. Driessen, R. Sluiter en M. Brus

TS, Radboud Universiteit Nijmegen

2007

Aanleiding voor het onderzoek vormt de idee dat ouders via hun betrokkenheid bij en participatie aan het onderwijs een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de onderwijskansen van hun kinderen. Voor achterstandsscholen zou betere samenwerking met ouders een middel kunnen zijn om onderwijsachterstanden te verminderen. Onbekend is echter welke visie scholen hierop hebben, welk beleid zij voeren, welke middelen zij inzetten en activiteiten zij ondernemen en onder welke randvoorwaarden dat gebeurt. Een belangrijke vraag is of een 'one-size-fits-all'-benadering volstaat of dat een gedifferentieerde aanpak afhankelijk van de specifieke ouderpopulatie noodzakelijk is. Om die te beantwoorden zijn in dit onderzoek de samenwerking ouders-school en de uiteenlopende varianten van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie in relatie tot de specifieke ouderpopulatie in kaart gebracht.

Het onderzoek bestaat uit verschillen onderdelen: een literatuurstudie en raadpleging van drie internationale panels; een websurvey onder 504 schoolleiders van basisscholen; dieptestudies bij tien basisscholen die volgens de schoolleiders uit het websurvey het beste scoren wat betreft ouder-schoolrelaties; selectie en veelbelovende buitenlandse praktijken en een reflectie op onderzoeksresultaten door experts.

Op alle onderzoeksvragen wordt een aparte conclusie verbonden. Algemeen kan gesteld worden dat internationale kennis met betrekking tot ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie laat zien dat, net als in Nederland, de positie van de ouders ten opzichte van de school relatief zwak is en versterking behoeft om te kunnen spreken van gelijkwaardige partners in educatie. Met name geldt dit voor ouders uit lagere sociaaleconomisch milieus en uit etnische minderheidsgroepen. Voor deze groep ouders, waarvan de kinderen doorgaans ook slechter presteren en die daarom juist gebaat zouden zijn bij goede samenwerking, lijkt de kloof tussen school en gezin groot te zijn.

http://www.vosabb.nl/uploads/media/Rapport_ouderbetrokkenheid.pdf

Evaluatie Landelijk Ondersteuningsprogramma Mentoring

IMES Instituut voor Migratie- en Etnische Studies

M. Crul & K. Kraal

2004

In korte tijd zijn er in Nederland, verspreid over het hele land, uiteenlopende mentorprojecten

in het onderwijs opgezet. Het Landelijk Ondersteuningsprogramma Mentoring is in de periode van 2001-2004 uitgevoerd in opdracht van de landelijke overheid met als doel om de mentoringmethodiek meer bekendheid te geven. In dit onderzoek wordt dit programma geëvalueerd. Er worden drie projecten in deze evaluatie onderzocht: het Marokkaans Coachingsproject in Den Haag, het Mentorproject Roosendaal en het Mentorproject Utrecht. Het doel was de methodiek van mentoring verder te ontwikkelen en de deelnemende scholen inzicht te bieden in de opbrengsten. In de evaluatie is gekeken naar mentoring onder gewone allochtone vmbo-leerlingen, vmbo-risicoleerlingen en allochtone havo- en vwo-leerlingen.

Het Marokkaanse Coachingsproject is een mentorproject gericht op Marokkaanse risico-leerlingen in de onderbouw van het vmbo. Het Mentorproject Roosendaal laat de werking van het instrument van mentoring zien voor 'gewone' vmbo-leerlingen, jongeren op de theoretische afdeling die géén gedragsproblemen hebben. De evaluatie van het Mentorproject Utrecht wijkt enigszins af van de evaluatie van de twee eerdergenoemde projecten. De reden is dat het Utrechtse project was ingezet voor een hele specifieke situatie, namelijk de sluiting van twee vmbo/havo-scholen. Deze scholen waren gelegen in zogenaamde probleemwijken.

Om elk project te evalueren is er gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksinstrumenten. Ook gelden er voor ieder project andere conclusies en aanbevelingen. De mentorbegeleiding voor 'gewone' vmbo-leerlingen is een belangrijke aanvulling op de bestaande leerlingbegeleiding, vooral als het gaat om het aanpakken van sociaal-emotionele problemen van leerlingen. Het kwalitatieve onderzoek geeft een duidelijke vooruitgang aan in leerprestaties, een verbetering van de leerstijlen, een vergroting van het zelfvertrouwen en een verbetering van het zelfbeeld. Ook op gebied van studiemotivatie en studieperspectief zijn er positieve veranderingen zichtbaar. Het onderzoek onder 118 risicoleerlingen uit de onderbouw die in de afgelopen vier jaar in het Marokkaanse Coachingsproject zijn begeleid, laat een zeer geringe uitval uit school zien. Het kwalitatieve onderzoek laat zien dat leerlingen hun eigen negatieve gedrag leren onderkennen, rustiger worden, leren communiceren met hun leerkrachten en medeleerlingen, kritiek leren accepteren en agressiviteit leren controleren. Daarmee levert het project een belangrijke bijdrage aan de veiligheid op school en aan de kwaliteit van de leeromgeving. De conclusie van dit onderzoek is dat voor risicoleerlingen een aparte mentormethodiek moet worden ontwikkeld, en dat ook de begeleidingsstructuur en de training van de mentoren dienen te worden aangepast.

Mentoring is een belangrijk instrument bij het aanpakken van sociaal-emotionele blokkades bij schoolsucces. Mentoring is mede hierom een belangrijk emancipatoir instrument voor Turkse en Marokkaanse meisjes, bij wie deze elementen een belangrijke oorzaak vormen voor lage prestaties in het onderwijs. Mentorprojecten lijken mede door de grote deelname van vrouwelijke mentoren (meer dan de helft van de mentoren) die fungeren als geslaagde vrouwelijke rolmodellen een belangrijk instrument om Marokkaanse en Turkse meisjes te bereiken. Mentoring is een beleidsinstrument dat specifiek ingezet kan worden om schooluitval onder allochtone meisjes te voorkomen.

<http://dare.uva.nl/document/178644>

Wereld van verschil

Over de problemen met betrekking tot Marokkaanse jongeren in het vmbo-onderwijs in Gouda, gezien door de ogen van het schoolpersoneel, de Marokkaanse ouders en de jongeren zelf.

Vrije Universiteit Amsterdam

N. van Zurk (masterthesis)

2003

Dit onderzoek gaat over de problemen met betrekking tot Marokkaanse jongeren in het vmbo-onderwijs in Gouda, gezien door de ogen van het schoolpersoneel, de Marokkaanse ouders en de jongeren zelf. Dit rapport behandelt de onderwijsproblematiek van Marokkaanse jongeren. Het dient in eerste instantie als leidraad voor school en Marokkaanse ouders, maar kan ook van belang zijn voor de gemeente en sociaal culturele instellingen om te zoeken naar een oplossing bij de vermindering van de problematiek.

Het doel van dit onderzoek is een bijdrage leveren aan de kennis van de onderwijsproblematiek van Marokkaanse vmbo-leerlingen. Dit wordt gedaan door een beeld te geven van de manier waarop de school tegen deze problematiek aankijkt. Tevens wordt gekeken naar het perspectief van de ouders van de Marokkaanse jongeren en bovendien wordt belicht hoe de jongeren zelf naar hun eigen schoolloopbaan kijken en de problemen, die ze zelf ervaren, die daarbij aan de orde komen. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethodieken, zoals literatuurstudie, observatie, participerende observatie en informele en formele interviews.

Algehele conclusie van het onderzoek is dat er gewerkt moet worden aan het beter op elkaar laten aansluiten van de drie regimes gezin, school en vriendengroep. Hoe meer de drie regimes bij elkaar worden gebracht, hoe minder de jongere eigen ruimte kan creëren en de ouders en school tegen elkaar uit kan spelen.

<http://dare.ubvu.vu.nl/bitstream/1871/8882/1/rapport%200307.pdf>

De integratie van allochtone ouders en onderwijsprestaties van hun kinderen:

Enkele allochtone groepen vergeleken

S. Oomens, G. Driessen & P. Scheepers

2003

Schoolloopbaanonderzoek laat zien dat allochtone kinderen nog steeds een achterstand vertonen ten opzichte van autochtone kinderen. Weliswaar is na 25 jaar gericht onderwijsachterstandenbeleid de absolute onderwijspositie van allochtonen verbeterd, maar omdat dat eveneens geldt voor autochtone leerlingen is de relatieve achterstand op belangrijke punten onverminderd blijven bestaan. In dit artikel zal de relatie tussen kenmerken van allochtone ouders en de onderwijsprestaties van hun kinderen nader

onderzocht worden. Meer specifiek staat de vraag centraal in hoeverre de mate van integratie van allochtone ouders in de Nederlandse samenleving, beschouwd als een kenmerk van het gezin waarin allochtone kinderen opgroeien, van invloed is op de onderwijsprestaties van hun kinderen in het basisonderwijs. Om deze vraag te kunnen beantwoorden is het noodzakelijk eerst te kijken in hoeverre er verschillen bestaan in de mate van integratie tussen allochtone groepen. Voor het onderzoek is een steekproef verricht.

In dit artikel is geprobeerd een antwoord te vinden op twee vragen. Allereerst of er verschillen bestaan tussen allochtone groepen in de mate waarin zij geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving. Deze vraag kan bevestigend beantwoord worden. De gemengde gezinnen blijken in zowel structureel als cultureel opzicht het best geïntegreerd in de Nederlandse samenleving. Gemengd huwen gaat dus samen met een sterkere structurele en culturele integratie. Daarnaast blijkt dat de Marokkaanse ouders het minst goedgeïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving. Zo zijn ze, in vergelijking met de overige allochtone groepen, het laagst geschoold en nemen ze de minst gunstige positie in op de arbeidsmarkt. Ook beheersen zij de Nederlandse taal het minst goed en blijken zij het minst georiënteerd op de Nederlandse samenleving. De andere allochtone groepen laten zich minder eenduidig plaatsen.

De tweede vraag waarop binnen dit onderzoek een antwoord is getracht te vinden is in hoeverre de mate van integratie van allochtone ouders van invloed is op de onderwijsprestaties van hun kinderen. De mate van integratie van de ouders is daarbij opgevat als een kenmerk van het gezin waarin kinderen gesocialiseerd worden. Tevens zijn twee andere gezinskenmerken, namelijk de financiële hulpbronnen en het onderwijsondersteunend thuisklimaat, beschouwd op hun invloed op de onderwijsprestaties. De mate van integratie van allochtone ouders in de Nederlandse samenleving blijkt nauwelijks effect te hebben op de onderwijsprestaties van hun kinderen. Alleen de oriëntatie van de ouders op de Nederlandse cultuur doet de taalprestaties enigszins toenemen. In tegenstelling tot eerder onderzoek werd er ook geen effect gevonden van de beheersing van de Nederlandse taal door de ouders op de onderwijsprestaties.

<http://repository.ubn.ru.nl/handle/2066/63176>

Boeken

De sleutel tot succes

Over hulp, keuzes en kansen in de schoolloopbanen van Turkse en Marokkaanse tweede generatie jongeren.

M. Crul

2000

Tot nu toe is over het falen van Turkse en Marokkaanse jongeren veel meer geschreven dan over hun succes: achterstand is een altijd terugkerend thema in het minderhedenonderzoek. Op zich is dit niet verwonderlijk, omdat succesvolle jongeren gezien worden als de

spreekwoordelijke uitzondering op de regel. Maar wie tegenwoordig met een open blik rondkijkt, stuit op een veranderde werkelijkheid. Steeds meer migrantenjongeren zijn te vinden op de hoogste afdelingen van het Voortgezet Onderwijs en een kleine voorhoede bevindt zich reeds in het hoger onderwijs. Is de vraag waarom kinderen van ongeschoolde ouders doorstoten naar de universiteit, niet interessanter dan de vraag waarom kinderen met zo'n achtergrond niet verder komen dan de Mavo? Wat is de sleutel tot hun succes?

De auteur legt in zijn analyse de nadruk op een interne vergelijking. Stap voor stap loopt hij de schoolloopbanen van de jongeren langs om aan het einde een vergelijking te maken tussen de succesvolle jongeren aan de ene kant en de vroege schoolverlaters aan de andere kant. Zijn studie geeft met veel verhalen uit de praktijk aan wat de obstakels in het onderwijs zijn en hoe succesvolle jongeren deze hindernissen hebben overwonnen. Hij eindigt deze studie met een optimistische toekomstverwachting. Hiermee biedt dit boek ook belangrijke aanknopingspunten voor beleid.

http://books.google.nl/books?hl=nl&lr=&id=GNICXen8kUsC&oi=fnd&pg=PR9&dq=marokkaanse+jongeren&ots=2J8hLlE1Bh&sig=nrMQHL35sG3Mv291fo_o3Tm5iss#v=onepage&q=marokkaanse%20jongeren&f=false

Succes maakt succesvol: leerlingbegeleiding in het voortgezet onderwijs door Turkse en Marokkaanse studenten

M. Crul

2001

Voor beleidsmakers, directies en leerkrachten van scholen en maatschappelijke organisaties die willen gaan werken met de methodiek van mentoring is dit boek een eerste kennismaking. De belangrijkste randvoorwaarden voor het opzetten van een mentorproject worden in het boek beschreven. Aan de hand van praktijkvoorbeelden is een mentormethodiek ontworpen waarmee de studentmentoren aan de slag kunnen.

Studentmentoring door allochtone studenten is in Nederland een nieuw fenomeen. In typische immigratielanden als de Verenigde Staten, Canada, Australië en Israël wordt al veel langer met dit instrument gewerkt. In Israël worden jaarlijks 40.000 middelbare scholieren met veel succes door mentoren begeleid. Mentorprojecten passen in een lange traditie waarin groepen op eigen kracht emanciperen. Zo kunnen de achterstandsgroepen met zulke projecten zelf de machteloos makende cirkel van achterstelling en achterstand doorbreken door te handelen op basis van het succes van leden van de groep.

In Nederland staan op dit moment een paar duizend Turkse en Marokkaanse studenten ingeschreven op hogescholen en universiteiten. Veel van deze studenten hebben, net zoals Nederlandse studenten, een bijbaantje als aanvulling op hun beurs. Maar diezelfde studenten zouden, voor hetzelfde geld, hun kennis en ervaring kunnen inzetten als studentmentoren op middelbare scholen. Zij kunnen dan een belangrijke rol spelen in het vergroten van onderwijskansen van hun jongere landgenoten. Deze Turkse en Marokkaanse studenten vormen een tot nu toe bijna onaangesproken vorm van kapitaal dat op grote schaal ingezet kan worden in het onderwijskansenbeleid. Voor beleidsmakers, directies en leerkrachten van scholen en maatschappelijke organisaties die willen gaan werken met de methodiek van

mentoring is dit boek een eerste kennismaking. De belangrijkste randvoorwaarden voor het opzetten van een mentorproject worden in het boek beschreven. Aan de hand van praktijkvoorbeelden is een mentormethodiek ontworpen waarmee de studentmentoren aan de slag kunnen.

http://books.google.nl/books/about/Succes_maakt_succesvol_Leerlingenbegelei.html?id=oAQ3WaV7FKMC&redir_esc=y

Deskundigenoverzicht

In dit laatste hoofdstuk geven we een overzicht van alle deskundigen per thema. In het groen geven we de deskundigen aan die naast hun expertise op het specifieke thema ook deskundig zijn op het gebied van de aanpak van Nederlands-Marokkaanse jongeren. De deskundigen die in het roze zijn aangegeven hebben met name een expertise opgebouwd op het specifieke thema en zijn de auteurs van de verzamelde artikelen.

Schooluitval

Drs. G. van den Berg

Drs. G. van den Berg is cultuur- en godsdienstpsycholoog. Hij is betrokken bij verschillende databanken van het Nederlands Jeugdinstituut: als projectleider bij de Databank Nederlands Onderzoek Jeugd en Opvoeding, als secretaris bij de Databank Effectieve Jeugdinterventies en als medewerker bij de Databank Feiten en Cijfers. De afgelopen jaren heeft hij verschillende projecten op het gebied van jeugd en diversiteit uitgevoerd. Daarnaast organiseert hij, samen met de MOgroep Jeugdzorg, al vele jaren het Kennisnetwerk kwaliteit in de jeugdzorg. Drs. G. van den Berg houdt zich al meer dan twintig jaar bezig met informatievoorziening over onderzoek op het gebied van jeugd en opvoeding. De laatste jaren heeft hij zich toegelegd op vragen rond effectiviteit van de jeugdzorg en preventie, en op diversiteit in doelgroepen voor interventies.

Mr. dr. M. Boone

Mr. dr. M. Boone is Universitair hoofddocent strafrecht en criminologie aan de Universiteit Utrecht en tevens redactielid van PROCES.

Dr. M.R.J. Crul

Dr. M.R.J. Crul is werkzaam op de Afdeling Sociologie en Antropologie, Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. Dr. M.R.J. Crul heeft veel gepubliceerd op het terrein van de schoolloopbaan van allochtone kinderen. Hij is de algemeen coördinator van het internationale project: 'De integratie van de Europese tweede generatie' (TIES). Dit is een gezamenlijk en vergelijkend onderzoeksproject op de nakomelingen van immigranten uit Turkije, het voormalige Joegoslavië en Marokko in acht EU-lidstaten.

Dr. F. Dekker

Dr. Fabian Dekker is in 2010 bij het Verwey-Jonker Instituut in dienst getreden als

onderzoeker. Binnen het Verwey-Jonker Instituut houdt Fabian zich vooral bezig met onderzoek op de terreinen arbeid, sociale zekerheid en vrijwilligerswerk. Hij heeft onder andere meegewerkt aan studies naar de positie van vrijwilligers in de zorg, de maatschappelijke stage, illegale prostitutie in Rotterdam, de tevredenheid van burgers over politieoptreden en arbeidsmarktloopbanen in de grafische sector. Naast zijn werk bij het Verwey-Jonker Instituut is hij als docent verbonden aan de Universiteit Utrecht.

Dr. G. W.J.M. Driessen

Dr. Geert W.J.M. Driessen is gepromoveerd op een onderzoek naar de onderwijspositie van allochtone leerlingen in het basisonderwijs. Momenteel is hij als senior-onderzoeker verbonden aan het ITS (Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen) van de Radboud Universiteit Nijmegen. Zijn expertise ligt op het brede terrein van onderwijs in relatie tot etniciteit, sociaal milieu en sekse/gender.

Drs. D. Ince

DenizInce is ontwikkelingspsycholoog en werkzaam binnen het Kenniscentrum van het Nederlands Jeugdinstituut. Momenteel is zij werkzaam als projectleider van het project 'Jeugd- en opvoedingsproblemen in feiten en cijfers' en werkt ze onder andere mee aan de beoordeling van interventies ten behoeve van de Databank Effectieve Jeugdinterventies. Haar expertise ligt op de terreinen: effectieve jeugdinterventies, ontwikkelingsstimulering en voor- en vroegschoolse educatie.

Dr. M. van der Klein

Dr. Marian van der Klein is sinds 2007 als senior onderzoeker verbonden aan de onderzoeksgroep Maatschappelijke participatie van het Verwey-Jonker Instituut. Zij was onder andere projectleider van de Stedenestafette tegen armoede en sociale uitsluiting (in 23 gemeenten) en van de onderzoeken naar (de Wet) gelijke behandeling op de werkvloer en in het onderwijs. Ook verzorgt zij de coördinatie van het onderzoeksthema Vrijwilligerswerk. Zij maakte de adviezen aan de lokale coördinatie van vrijwilligersorganisaties in zorg en welzijn en leidde de projecten Leren van elkaar (over werving en behoud van vrijwilligers in sport, welzijn en zorg) en Vrijwilligerswerk als tegenprestatie. Ook houdt zij zich bezig met instrumentontwikkeling op het kruispunt van Wmo en Wwb.

Prof. dr. D. J. Korf

Prof. dr. D.J. Korf is bijzonder hoogleraar criminologie en directeur van het Bonger Instituut, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit van Amsterdam.

Drs. K. Kraal

Drs. K. Kraal werkt momenteel als communicatie- en beleidsmedewerker bij de AISSR (Amsterdam Instituut voor sociaalwetenschappelijk onderzoek) van de Universiteit van Amsterdam en voor het internationale onderzoeksnetwerk IMISCOE.

Drs. G. Ledoux

Drs. G.Ledoux combineert sinds 2009 combineert ze onderzoekstaken met de functie van wetenschappelijk directeur van het Kohnstamm Instituut. Daarnaast is ze onder meer actief in enkele Amsterdamse schoolbesturen. Ze studeerde opvoedkunde aan de Universiteit van

Amsterdam. Cum laude afgestudeerd (1983) in de afstudeerrichtingen onderwijskunde en orthopedagogiek (specialisatie school- en leermoeilijkheden).

Dr. J. Meijer

Dr. J. Meijer is en was bij het Kohnstamm Instituut betrokken bij een groot aantal onderzoeken op gevarieerd terrein, waarbij hij vooral verantwoordelijk is voor kwantitatieve onderzoeksdesigns, en de bijbehorende statistische analyses. Hij verrichtte onder andere aan de Vrije Universiteit onderzoek op het gebied van het wiskundeonderwijs en computergestuurd toetsen. In 1996 promoveerde hij op het proefschrift "Learning potential and fear of failure", waarin een onderzoek naar de relatie tussen leerpotentieel en faalangstige tendenties van leerlingen is beschreven. Zijn expertise ligt op de terreinen: leerpotentieel, faalangst, testangst, metacognitie, testconstructie, item-respons-theorie, generaliseerbaarheidstheorie, multiniveau-analyse, klassieke data-analysetechnieken.

Mw. dr. P.C.J. Oomens

Dr. Shirley Oomens is socioloog en sinds april 2010 werkzaam binnen de sector Zorg, Arbeid en Samenleving van het ITS. Zij is gepromoveerd in de sociale wetenschappen op een onderzoek naar de sociologische determinanten van psychische ongezondheid in de algemene bevolking. Binnen het ITS is zij onder meer betrokken bij onderzoek naar flexwerkers en implementatie van de arbocatalogus. Van 2007 tot april 2010 was zij als onderzoeker en adviseur werkzaam bij TNO Kwaliteit van Leven. Haar inhoudelijke specialisatie ligt op het terrein van arbeid, gezondheid en re-integratie.

Dr. J. Roeleveld

Dr. J. Roeleveld is werkzaam bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen bij de Universiteit van Amsterdam. De rode draad door zijn onderzoekswerk is de bestudering van onderwijsloopbanen (vanaf voor- en vroegschoolse educatie tot aan universitaire carrière's), de maatschappelijke determinanten daarvan en de invloed van onderwijsorganisaties en instituties op zulke loopbanen. Zijn specifieke expertise ligt op het terrein van school- en studieloopbanen; schooleffectiviteit; en beheer, bewerking en analyse van complexe databestanden. Daarbij behoren als onderzoeksmethoden onder meer: (longitudinale) cohortanalyse, multi-level analyse en structurele equation modelling (SEM; LISREL-modellen).

Prof. dr. P. Scheepers

Peter L.H. Scheepers is vanaf 2001 Professor methodologie, Faculteit sociale wetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen en vanaf 2005 is hij ook een volledige Professor methodologie, Faculteit van religiestudies (Radboud Universiteit Nijmegen). Zijn onderzoeksinteresses omvatten de methodologie van vergelijkende sociale enquêtes, alsmede op longitudinale en transnationale studies over politieke en religieuze opvattingen en gedrag, meer in het bijzonder met betrekking tot etnische exclusie.

Dr. F. Smit

Dr. Frederik Smit is coördinator van het Expertisecentrum Ouders, school, buurt, verbonden aan het ITS, Radboud Universiteit Nijmegen. Hij verricht vooral onderzoek op het terrein van relatie ouders en school, kinderopvang en medezeggenschap in het onderwijs.

K. Wesselink

K. Wesselink is freelance journalist, cultureel antropoloog en auteur. Als cultureel antropoloog doet zij voornamelijk onderzoek naar culturele minderheden in Nederland, drugsgebruik en prostitutie (voor Bonger Instituut voor Criminologie van de UvA).